

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Katedra teologické a sociální etiky

PhDr. Roman Míčka, Th.D.

Kněžská 8
370 01 České Budějovice

Tel. +420 387 773 533, Mobil +420 776 701 180

E-mail: roman.tf@seznam.cz

WEB: www.romanmicka.net

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: „**LIDSKÁ PRÁVA V ISLÁMSKÉM SVĚTĚ**“
Autor: Radka Chlaňová

Bakalářská práce studentky Radky Chlaňové s názvem „**LIDSKÁ PRÁVA V ISLÁMSKÉM SVĚTĚ**“, předložená v rámci studia oboru Humanistika na Katedře filosofie a religionistiky, dle mého názoru **se závažnějšími výhradami splňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce, pokud se studentce podaří rozptýlit alespoň některé pochybnosti mnou vyslovené.**

K rozsahu, splnění formálních požadavků dle metodických pokynů, množství použité literatury a k dalším formálním požadavkům nemám větších výhrad, pouze upozorňuji na nedokonalost technického zpracování, kdy od strany 44 je text rozhozen mimo formát nebo jsou posunuty začátky stran, či text není zarovnán. Dále poznamenávám, že v anglické verzi abstraktu zcela chybí anglický název práce (!), přičemž abstrakt je v obou jazykových verzích bezdůvodně oddělen opticky na dvě části, což mimochodem naznačuje, že práce pojednává o dvou nesourodých tematických celcích, viz dále.

Co se týče obsahové stránky práce, tak autorka se věnuje vysoce aktuální otázce lidských práv a k islámu. Ovšem již v počátku práce je patrná určitá základní nekompetentnost v dané věci, třeba při užívání pojmů kolem lidsko-právních dokumentů. Autorka kupř. již v úvodu používá (s. 5) pojem „*Listinou základních práv a svobod (1948)*“, kdy zjevně míní *Všeobecnou deklaraci lidských práv (1948)*, přitom tento pojem zaměňuje s lidsko-právním dokumentem, který je součástí ústavního pořádku České republiky. Názvy těchto odlišných lidsko-právních dokumentů jsou zaměněny dokonce kupř. i v klíčových slovech abstraktu, kdy v české verzi je uvedena „*Listina práv a svobod*“ (již třetí užitá varianta - pod tímto názvem dokonce žádný dokument neexistuje), avšak v anglické verzi je uveden správný název „*Universal declaration of Human Rights*“.

Pokud odhlédneme od těchto drobností, musíme se zaměřit na podstatnější problémy – kupř. že autorka dle mého názoru nesprávně pracuje s literaturou, kdy mnohá závažná tvrzení (kupř. na s. 22, 23, 25, 29, 31) nijak nedokládá relevantními odkazy a pochybuji, že by šlo výhradně o autorčina hodnocení. Ještě závažnější je situace od kapitoly 5., kde u velké části textu není zřejmé jaký je jeho původ, přičemž některé strany práce jsou zcela bez odkazu (např. 34, 40, 41, 42), kdy mám podezření že celý text je koncipován pouze jako elaborát ze střídajících se dvou zdrojů (VONDRA, Alexandr. *Islám a jeho svět*, SCHULZE, Reinhard. *Dějiny islámského světa ve 20. století*)

Celkově mám zato, že autorka nedostatečně odkazuje na zdroje informací. Práce obsahuje 59 poznámek pod čarou, z čehož cca 20 je podružných a vůbec nebo málo souvisí s odkazováním na zdroje (příklady: pozn. 31, či 55 – *Teherán - Hl. město Íránu*). Při tomto nám zbývá přibližně 40 relevantních odkazů, což je v průměru jeden na stránku.

Co se týče přímo tématu práce, mám zato, že celkově autorka svou snahou spíše

téma zastírá, než objasňuje. Neužívá vůbec žádnou literaturu (ani okrajově) k lidsko-právní tematice obecně, což je i jeden z důvodů, proč směšuje různé roviny a druhy lidských práv. Pokud totiž chceme hodnotit, zda kupř. *Všeobecná deklarace lidských práv* OSN z roku 1948 je deklarácí obecně lidských hodnot a práv, nebo je naopak jakýmsi konsensem, produktem mezinárodního práva západního stylu, tak musíme kromě jiného důsledně rozlišovat druhy práv (obecně lidská, politická, sociální apod.), které jsou v deklaraci obsaženy. Jiný diskurs se musí kupř. vést ve věci práva v čl. 3 (*Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost*), jiný opět v případě čl. 21 (*Každý má právo, aby se účastnil vlády své země přímo nebo prostřednictvím svobodně volených zástupců*). Prvé lze (možná) považovat za lidské právo obecně – náležející člověku, protože je člověkem (a které lze případně vynucovat mezinárodním společenstvím), druhé lze však považovat za politické právo a (možná) jen za produkt západního stylu uvažování (které je výsledkem určitého pojetí politického uspořádání tak jak se formovalo na Západě).

V tomto kontextu lze vidět závažné směšování diskursů kupř. mezi první a druhou částí autorčiny práce – první je o pojetí práva v islámu a chápání lidských práv, s jistým srovnáním ze „západním pojetím“, druhá část (zejména od strany 30) je o vymaňování muslimských zemí z područí Západu, o islamismu a Íránské revoluci. V první části práce se tak ukazuje, že kultura a lidská práva podle islámu v mnohém odporují lidsko-právní agendě definované zejména *Všeobecnou deklarací lidských práv* OSN, druhá část je pak pojata jako boj muslimů za lidská práva (viz kapitola 5. *Islám ve 20. století – boj za lidská práva*). Tento boj proti Západu je zde chápán jako „*boj za lidská práva a svobodu*“, přičemž jde zřejmě o sice oprávněný emancipační, národně-osvobozenecký boj, ovšem pokud jej nazveme bojem za lidská práva a svobodu, mísíme pojmy a různé typy práv.

I když jde o problematiku vysoce složitou, mám zato, že i v rámci Bc. práce by mohlo být téma zpracováno kvalitně, kdy výtečným základem, reprezentujícím islámský pohled na jednotlivá lidská práva by mohla být brožurka *Lidská práva v islámu*. Hýsek Robert. Praha: NÚR - Fethi Ben Hassine Mnasria, 2006. 47 s. ISBN 80-903196-2-9, kterou autorka sice využívá, avšak přímo ji cituje pouze třikrát, z toho dvakrát hned v úvodu. I když autorka na několika dalších místech zjevně recykluje myšlenky z této statě, neodkazuje na ni a nedokáže odlišit „islámský pohled“ od jiných.

Navíc se mi při ověřování kontextu citace z uvedeného zdroje (poznámky 1, 2, 23) nepodařilo tyto citace z uvedeného zdroje na základě údajů uváděných autorkou vůbec najít, ačkoli mám zato, že jsem držitelem stejného vydání, z něhož měla podle údajů autorka čerpat. **Proto bych žádal, jako součást obhajoby, aby autorka doložila relevanci citací. Pokud by se jí to nepodařilo, považoval bych to za závažný důvod k hlubšímu prověření charakteru citování a odkazování v dané práci.**

Co se týče jazykové stránky, tak autorka se často dopouští gramatických chyb (kupříkladu slovo islám píše většinou správně s malým písmenem, avšak mnohdy taktéž s velkým počátečním písmenem...) a nejsou odstraněny překlepy, v textu jsou mnohé neobratné formulace.

Bakalářskou práci studentky Radky Chlaňové s názvem „**LIDSKÁ PRÁVA V ISLÁMSKÉM SVĚTĚ**“, **d o p o r u č u j i** k obhajobě, kdy práci hodnotím známkou **d o b ř e**, pokud se studentce podaří rozptýlit alespoň některé pochybnosti mnou vyslovené.

V Českých Budějovicích dne 21. 5. 2009

Roman Mička

